

Η ΥΨΗΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Πρόβλεψη και Επαλήθευση

Την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου 2003 ένα ολομεγαλοσέλιδο άρθρο δημοσιεύθηκε στην «ΕΞΠΡΕΣ» με τίτλο «Γιατί Χρειάζεται ο Πόλεμος στο Ιράκ». Ήταν μοναδική φωνή βοώντος εν τη Ελληνική Ερήμω. Ο Βοών ήταν ο υποφαινόμενος. Ο Πόλεμος εξερράγη τον Μάρτιο.

Στο άρθρο μου περιέγραφα την παθολογία του ευρύτερου Μεσανατολικού Πεδίου. Χώρες δημιουργημένες κατά τεμαχισμό, εν πολλοίς αυθαίρετο, από ευρύτερη «αυτοκρατορική» ολοκλήρωση του χώρου (Οθωμανική Αυτοκρατορία) και οικοδομημένες με το σφαλερό μοντέλο του Ευρωπαϊκού Εθνικού Κράτους σε έναν γεωπολιτικό χώρο συνηθισμένο στις πολυμερισμένες (φυλετικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά) δομές της χωροκεντρικής και όχι εθνοκεντρικής ολοκλήρωσης. Συνέπεια, η επιβολή ανοικείων απολυταρχικών, τυραννικών καθεστώτων, που εμποδίζουν τον συντονισμό του πλούσιου δυναμικού της περιοχής προς τον ρυθμό και παλμό των κοσμοιστορικών εξελίξεων. Έτσι οι κοινωνίες των χωρών παραμένουν σε καθυστέρηση και ιστορική αντίδραση που δεν την αξίζουν και που δεν οφείλεται ούτε στο Ισλάμ ούτε στην Αραβότητα!

Ο βασικός διαχωρισμός των Καθεστώτων αυτών είναι σε εκείνα που χρησιμοποιούν την καθυστέρηση για να στρέφουν τη συναίσθησή της από τους λαούς εναντίον κυρίως του Ισραήλ ως πρόφασης και της Αμερικής ως παγκόσμιας Ηγεμονικής Δύναμης, και σε εκείνα που ελέγχουν και καταπιέζουν αυτήν τη συναίσθηση προβάλλοντας ταυτόχρονα ως σταθεροποιητικοί γεωπολιτικοί παράγοντες στις ΗΠΑ. Τα μεν χρειάζονται τα δε – πάνε κατά βάθος αγκαλιά μαζί. Ανέφερα τότε δίπλα στην Τυραννία του Σαντάμ Χουσεΐν, το κόμμα Baath στη Συρία, τη βασιλική φεουδαρχία με θρησκευτικό φονταμενταλισμό στη Σαουδική Αραβία, την Ιρανική θεοκρατία και την κοσμική απολυταρχία της Αιγύπτου.

Έχοντας τότε κάνει τη διάγνωση, ιδού ένα απόσπασμα από τα συμπεράσματα του άρθρου μου:

«Ο πόλεμος στο Ιράκ, με την αποκατάσταση στη χώρα ενός φυσικότερου συστήματος ελευθερίας, θα προκαλέσει τη διαδοχική αναδιάρθρωση των δομών στα άλλα κράτη του μεσανατολικού γεωπολιτικού πεδίου, και την αναδιάταξη των μεταξύ τους σχέσεων.

»Για την απελευθέρωση του δημιουργικού δυναμικού των άλλων κρατών της περιοχής και για την επικράτηση μιας φυσικότερης περιφερειακής οργάνωσης του χώρου, χρειάζεται ο πόλεμος στο Ιράκ.

»Χωρίς τον πόλεμο η Μέση Ανατολή θα παραμείνει στην κατάσταση καθυστέρησης και τελμάτωσης που ευρίσκεται και το παγκόσμιο πεδίο θα πρέπει να εξακολουθεί να καταναλώνει αντιπαραγωγική ενέργεια για τη συγκράτηση (containment) των περιφερειακών ανωμαλιών στην περιοχή.

»Ο πόλεμος στο Ιράκ υπό τις περιστάσεις τώρα είναι κλασική περίπτωση δημιουργικής καταστροφής (ή, με την παλιά ορολογία, "δίκαιου πολέμου")».

Μια παρέμβαση από την Ηγεμονική Δύναμη συντονισμένη προς το Άνυσμα της Ιστορίας τη δεδομένη περίοδο έχει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Οι βραχυπρόθεσμες συχνά είναι αρνητικές. Οι δυνάμεις του παρερχόμενου status quo λογικό είναι να αγωνίζονται να κρατήσουν τους εξελισσόμενους συσχετισμούς ισχύος δυσανάλογα υπέρ εαυτών κατά τον βαθμό και τη διάρκεια που είναι δυνατόν. Στο σημείο παρέμβασης επίσης, τα καθεστώτα που θίγονται από τη λογική της παρέμβασης θα προσπαθήσουν να την κάνουν να αποτύχει στους άμεσους στόχους της, όχι τόσο για να αναχαιτίσουν τον ανελέητο ρου της ιστορίας όσο για να εμποδίσουν προσωρινά την ανάπτυξη της δυναμικής της επέκεινα του σημείου εφαρμογής της.

Αυτό ακριβώς έγινε με τον πόλεμο του Ιράκ. Ευρωπαϊκές δυνάμεις, Ρωσία, μετρημένα η Κίνα, και χώρες της περιοχής αντέδρασαν με διάφορους βαθμούς και τρόπους (από αποδοκιμασία μέχρι υπόσκαψη) στην Αμερικανική επέμβαση. Αλλά η δυναμική της παρέμβασης έδρασε. Και ήδη ευρισκόμαστε στην αρχή των μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων της.

Η μακροπρόθεσμη στόχευση της παρέμβασης ήταν η αναδόμηση των χωρών της Μέσης Ανατολής, και έτι περαιτέρω του γιγαντιαίου Ισλαμικού Τόξου από Ατλαντικού μέχρι Ειρηνικού, και η ανασύνταξη αυτών των γεωπολιτικών χώρων, ώστε να συντονισθούν με το Άνυσμα της Ιστορίας. Όπως είπα, δεν υπάρχει συστατικός λόγος ούτε στο Ισλάμ ούτε στον Αραβικό χαρακτήρα που να κρατά τους λαούς αυτούς σε καθυστέρηση και αντίδραση προς τις κοσμοϊστορικές εξελίξεις. Αντιθέτως οι Αραβικές και Ισλαμικές χώρες και κοινωνίες έχουν όλα τα εφόδια από την πολιτιστική παράδοσή τους για να πάρουν τη θέση που τους αξίζει στην υπό διαμόρφωση νέα κατανομή ισχύος του εξελισσόμενου παγκοσμιοποιημένου οικουμενικού συστήματος. Αρκεί να ξεφορτωθούν τα αναχρονιστικά και τυραννικά καθεστώτα τους. Αυτά φταίνε.

Η παρέμβαση στο Ιράκ ήταν αρχικά μέρος μιας σχεδιασμένης στρατηγικής δημιουργικής καταστροφής σε χώρες με προφανή τον αντιδραστικό και τυραννικό χαρακτήρα τους. Τέτοιες ήταν στη γεωπολιτική περιφέρεια της ευρύτερης Μέσης Ανατολής κατά τις αρχές της δεκαετίας του 2000 το Ιράκ του Σαντάμ Χουσεΐν, η Συρία του Ασάντ και του μονοκόμματος Baath (του εθνικιστικού Αραβικού σοσιαλισμού!) και το θεοκρατικό Ιράν. Εν μέρει εξαιτίας αυξημένης βραχυπρόθεσμης αντίδρασης από διάφορες χώρες αλλά κυρίως λόγω σχετικής εσωτερικής απροθυμίας της Αμερικανικής κοινωνίας, το Masterplan τροποποιήθηκε. Η συνέχεια ανεστάλη. Την παρέμβαση στο Ιράκ συνόδευσε η επέμβαση στο Αφγανιστάν, νευραλγικό σημείο όπου συναντώνται τα δυναμικά γεωπολιτικά πεδία της Κεντρικής Ασίας, της υπερκείμενης Ρωσίας, της Κίνας, της παρακείμενης Ινδίας, του Πακιστάν και του Ιράν.

Μια εξήγηση για την καθ' οδόν αλλαγή σχεδιασμού της Αμερικανικής Στρατηγικής ως προς τις τακτικές κινήσεις. Η Ηγεμονική Δύναμη ενός Μονοπολικού Συστήματος Ισχύος δρα με την πολλαπλασιαστική μόχλευση της δυναμικής του ιστορικού γίνεσθαι (αυτού που ονομάζω Άνυσμα της Ιστορίας). Σε όλες τις δράσεις σύμφωνα με έναν δεδομένο ρυθμό και κατεύθυνση εξέλιξης μπορείς να ισορροπείς πάνω στην αιχμή της εξέλιξης, στην κορυφογραμμή του κύματος της ιστορίας. Ή μπορείς να προσθέτεις μια διαφορετική ώθηση προς την ίδια κατεύθυνση και χωρίς διαφορά φάσης. Η διαφορετική ώθηση πρέπει να είναι τόση ώστε να μη δημιουργεί ταλαντώσεις στο ρυθμό του γίνεσθαι οι οποίες να απορροφούν ενέργεια. Χρειάζεται στρατηγική επαγρύπνηση και σοφία στη συνεχή άσκηση αυτής της ροπής. Και χρειάζεται συνεχής καταβολή ενέργειας για την προκαλούμενη επιτάχυνση των ιστορικών διαδικασιών. Η κοινωνία της Ηγεμονικής Δύναμης και διάφορα συμφέροντα εντός αυτής δυνατόν να μην είναι διατεθειμένα να μεριμνήσουν για αυτήν την επαγρύπνηση και να καταβάλουν την απαιτούμενη ενέργεια. Αλλά τότε πρέπει να

προσέξει η Ηγεμονική Δύναμη ώστε η ισορρόπησή της πάνω στην αιχμή των εξελίξεων, στον λόφο του κύματος της ιστορίας, να μην μετατραπεί σε αυτάρεσκη βεβαιότητα ότι η ιστορία δουλεύει ούτως ή άλλως υπέρ της. Διότι το αποτέλεσμα τέτοιας αυτοϊκανοποίησης και άφεσης είναι να βρεθεί γρήγορα στην κοιλάδα του κύματος, συντριμμένη πίσω από το μέτωπο της ιστορίας.

Με όρους που συζητείται το θέμα στην Αμερικανική στρατηγική σκέψη, η Ηγεμονική Δύναμη δεν πρέπει να επενδύει μόνο στη hard power (στρατιωτική ισχύς), ούτε μόνο στη soft power (οικονομία, πολιτισμός), αλλά ούτε και στη smart power (διπλωματία, πολιτική). Γιατί ο έξυπνος χειρισμός γρήγορα και ανεπαίσθητα γίνεται έξυπνάδα. Και τότε ουαί τοις Ηγεμόσι! Αυτό που απαιτείται απαραίτως είναι η wise power, η σοφία και γνώση που μετατρέπει σκληρή, μαλακή και έξυπνη δύναμη σε ενεργό ηγούμενη εστία της ιστορικής προόδου.

Η αποφασιστικότητα της Ρώμης στο power building και την ηγεμονία εσήμαινε την απaráμιλλη άσκηση διαφορικής ώθησης εκ μέρους της στις ιστορικές εξελίξεις. Αντιθέτως, παράδειγμα προς αποφυγή εφησυχασμού στα πεπρωμένα της ηγεμονίας ήταν η κλασσική Αθήνα. Οι ΗΠΑ με αυτά τα κριτήρια, ακροβατούν μεταξύ των δύο. Όμως έχουν περάσει το σημείο μη επιστροφής: Το παγκόσμιο πεδίο είναι μονοπολικό μετά το 1990, δηλαδή υπάρχει συντριπτική υπεροχή συνολικής ισχύος στο μοναδικό κέντρο του παγκόσμιου συστήματος. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι έχουν σχετικά άνετα περιθώρια στρατηγικού λάθους. Αλλά ούτε σε αυτό πρέπει να επαναπαυθούν! Ο ηγεμονικός ρόλος προϋποθέτει συνεχή αγώνα και πριν και, ακόμη περισσότερο, αφότου εδραιωθεί.

Η Αμερικανική επέμβαση στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, παρά τις βραχυπρόθεσμες αντιδράσεις, δρομολόγησε την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων απελευθέρωσης θετικής ενέργειας σε μείζονα γεωπολιτικά πεδία στη ζώνη του Ισλάμ, και ήδη συνεπιφέρει τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματά της. Το Καθεστώς στην Τυνησία ανετράπη, η τύχη του Αιγυπτιακού ανάλογου καθεστώτος έχει σφραγισθεί, και το πνεύμα της ελευθερίας μεθίσταται στην Υεμένη, την Ιορδανία. Θα ακολουθήσει η Συρία, και φυσικά το Ιράν. Η Σαουδική Αραβία είναι ιδιαίτερη περίπτωση με τον βασιλικό φεουδαρχισμό της, θρησκευτικά φονταμενταλιστικό και προνοητικό των διεσπαρμένων κατοίκων με την παράδοση της ερήμου. Αλλά και ο Βασιλιάς Φεϊζάλ φαίνεται να συμφώνησε με τον Ομπάμα ότι το καθεστώς Μουμπάρακ ξόφλησε. Φρόνιμος ηγέτης ο Βασιλιάς.

Να η Αμερικανική Υψηλή Στρατηγική. Αυτό θα πει διαρθρωμένη ολοκλήρωση μακροπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων στόχων και επιλογών. Αυτό θα πει ενότητα συντονισμού ιδεολογικών αξιών και ρεαλιστικών δράσεων. Αυτό θα πει υπαγωγή τακτικών κινήσεων σε στρατηγικές επιδιώξεις.

Και είναι φυσικά ακριβώς αυτό που παντελώς λείπει από την πολιτική του Καθεστώτος και των Κυβερνήσεών του στην Ελλάδα, όπως εξηγούσα στο άρθρο μου της περασμένης Τρίτης 1ης Φεβρουαρίου. Με καταστροφικές συνέπειες.

Οι δημοσιογραφικοί «αγωγοί» του Καθεστώτος λοιδορούν από τα παραμορφωτικά γυαλιά τους τις ΗΠΑ, ότι κατελήφθη «στον ύπνο» από τις εξελίξεις, ότι αγνοούσε τα τεκταινόμενα στην Αίγυπτο, ότι παλινωδούσε. Παραληρούν. «Παίρνουν ναρκωτικά». Καλά, προφανώς δεν έχουν καν υποψιαστεί ότι υπάρχει η λεγόμενη Υψηλή Στρατηγική και Πολιτική. Κατανοητό βλάκευμα, αφού βλέπουν ό,τι κατανοεί το μυαλό τους. Αλλά τη φρονιμάδα της Αμερικανικής στάσης στα τωρινά διαδραματιζόμενα συμβάντα δεν αντιλαμβάνονται;

Αρχίζουν οι εξελίξεις στην Αίγυπτο. Ο Πρόεδρος της Αμερικής δεν επικοινωνεί με τον Μουμπάρακ. Δηλώνεται επισήμως από τις ΗΠΑ ότι η Κυβέρνηση της Αιγύπτου δεν πρέπει να καταστείλει βιαίως τις εκδηλώσεις του λαού και πρέπει να λάβει υπόψη

της τα αιτήματα και τις προσδοκίες του. Ο Μουμπάρακ δεν κάνει κίνηση. Ο Στρατός αρνείται να στραφεί κατά του Λαού. Η Αμερική διακηρύσσει ότι δεν μεσολαβεί μεταξύ Κυβέρνησης και λαού και ότι ο λαός επιλέγει το σύστημα διακυβέρνησής του. Ο Ομπάμα επικοινωνεί με τον Μουμπάρακ και του λέει να ετοιμαστεί για έξοδο. Σε Δημόσια Διακοίνωσή του τονίζει ότι σημαντικές μεταρρυθμίσεις και η αλλαγή καθεστώτος πρέπει να αρχίσουν τώρα. Ο Μουμπάρακ υπόσχεται ότι δεν θα βάλει πάλι (! ως μούμια θα έβαζε άλλως;) υποψηφιότητα για άλλα 7 χρόνια Προεδρίας, και ότι εκλογές θα γίνουν τον Σεπτέμβριο και ότι μεταρρυθμίσεις θα γίνουν. Παίζει το βλακώδες παιχνίδι της αναβλητικότητας που παίζει και η Κυβέρνηση του Καθεστώτος εδώ. Και ο Αμερικανός Πρόεδρος του λέει ότι ξώφλησε: φύγε επίμονε βλαξ!

Αυτή την θαυμαστή αλληλουχία φρόνησης της Ηγεμονικής Δύναμης στην εναρμόνιση σταθερότητας και ελευθερίας, οι δημοσιογραφικοί «αγωγοί» του Καθεστώτος δεν μπορούν να καταλάβουν ή δεν θέλουν να πουν; Δικό τους πρόβλημα να διαλέξουν μεταξύ ανοησίας και απάτης.

[Δημοσιεύθηκε στην "ΕΞΠΡΕΣ"]